

Шта су часописи са SCI листе?

Прије двије године, ванредни професори Драган Ђурић и Борис Делибашић са београдског Факултета организационих наука објавили су са својим сарадником Стевицом Радишићем потпуно измишљен „научни“ чланак „Евалуација трансформативних херменеутичких хеуристика за процесирање случајних података“ у румунском часопису “Metalurgia International”. Поменути часопис је достављени рад објавио без иједне исправке, па је на примјер, објављено да је Дизнијев јунак Шиља своје научне радове објавио у научном часопису „Микијев забавник“, док су референце чувених и одавно мртвих научника попут Лапласа приказане као да су објављене 2012. године. На овај потез професори са ФОН-а одлучили су се из револта на учесталу праксу олаког објављивања научних радова, због чега осредњи научници и универзитетски наставници безболно добијају потребан број бодова за напредовање у виша звања.

Ова смијешна ситуација указала је на хиперпродукцију квазинаучних радова професора из Србије али и других земаља региона, који као гљиве након кише ничу у часописима сумњивог квалитета. Пословни модел је једноставан: професори само треба да издвоје од 200 до 1.000 евра по особи за инстант објављивање научних радова у часописима које уређују њихови пријатељи или колеге са истих факултета. У овом симбиотичком процесу двије од три стране су на добитку: аутори који „без по муке“ стичу услове за напредовање у каријери, власници часописа који папрено наплаћују своје неетичне активности, док трећа страна, друштво у цјелини, вишеструко и дугорочно губи. С једне стране оваква пракса погодује медиокритетима који немају интелектуални капацитет за озбиљан допринос свјетској, или бар регионалној, науци, док с друге стране квалитетни истраживачи бивају потиснути на маргине друштва или просто одлазе из земље. На тај начин у области високог образовања укорјењују се некомпетентни наставници који потиру критичку мисао међу студентима и подстичу површност, склоност пречицама и укоријењивање преварантског менталитета у науци.

Треба посебно нагласити да озбиљни свјетски часописи не наплаћују објављивање квалитетних научних радова, јер профит остварују управо преко продаје цијелог часописа или појединачних радова (превасходно путем интернета) који су помјерили границу људског разумијевања природних и друштвених феномена. Понекад аутор мора да плати одређени износ за трошкове достављања рада (submission fee), који се аутору враћа ако рецензенти рад оцјене позитивно.

Објављивање оригиналног научног рада у озбиљним часописима са SCI листе много је комплекснији процес који подразумева минимално три повезане активности: (1) озбиљан научни рад заснован је на систематичном и мукотрпном прикупљању истраживачке грађе коју ће (2) аутор(и) преточити у висококвалитетно текстуално саопштење истраживачких резултата (углавном на енглеском језику) и (3) обично вишемјесечно чекање на одговор рецензената и одлуку да се научни рад на концу публикује.

Шта је, дакле, та фамозна SCI листа? Science Citation Index (SCI) је листа часописа који имају импакт фактор (фактор утицајности) и заправо је збир више појединачних SCI листа по научним дисциплинама, коју сваке године припрема и објављује компанија Томсон Ројтерс (Thomson Reuters). Комплементарна листа је проширена SCI (expanded) листа у којој су сви часописи са импакт фактором и часописи који су у фази евалуације часописа који ће тек добити импакт фактор (види оквир). Због ригорозних критеријума за прихватања часописа на SCI листу—цитирање радова и цитирање аутора објављених радова, реномираност научног редакционог одбора, редовност објављивања часописа и обим објављеног материјала—сматра се да је научни рад објављен у таквом часопису прошао филтере рецензената са озбиљном научном репутацијом и да представља користан допринос развоју свјетске науке. Зато се часописи са SCI листе често третирају као реномирани или изузетни међународни часописи. Из Републике Српске за сада немамо ниједан часопис на SCI листи, а свега један из БиХ.

Тачно је да су бројни аутори критиковали SCI листу, превасходно због тога што квалитет одређеног часописа не вреднују познати научници већ стручњаци за статистику и програмирање, али је исто тако чињеница да у овом тренутку не постоји алтернатива SCI листи. Стога право питање није да ли наша научно-истраживачка заједница треба да се прилагођава устаљеним свјетским стандардима, већ на који начин ће се прилагодити.

У Републици Српској све више сазријева спознаја да је квалитет истраживачког рада на универзитетима и институтима пресудан за поправљање перцепције о високошколском систему који не игра улогу коју друштво очекује. Да бисмо напредовали потребно је да прихватимо нужност промјена у науци и да их постепено

усвајамо. Ова транзиција из фазе трутова у фазу пчела радилица није ни брза ни једноставна, али је незаобилазна. Ако као друштво дозволимо да трутови побиједe, не би требало да нас чуди што ће развијени свијет нашу науку и даље доживљавати као симпатичан покушај Дизнијевог цртића.

Број часописа обухваћен цитатним индексима

- SCI expanded - Science Citation Index Expanded - 6500
- SSCI - Social Science Citation Index - 1700
- AHCI - Arts and Humanities Citation Index - 1130

Шта је Science Citation Index (SCI)?

Science Citation Index (SCI) је листа часописа који имају импакт фактор (фактор утицајности) и заправо је збир више појединачних SCI листа по научним дисциплинама, коју сваке године припрема и објављује компанија Томсон Ројтерс (Thomson Reuters).